

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 328/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Andreja Kmeťa 28, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 31/2013 a jeho uznesením z 25. februára 2014 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 264/2014 a jeho uznesením z 30. mája 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 31/2013 a jeho uznesením z 25. februára 2014 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 264/2013, a to konkrétne vo výrokoch napadnutých uznesení, ktorými bolo rozhodnuté o trovách konania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 31/2013 na strane žalovaného, v ktorom sa žalobcovia domáhali určenia vlastníckeho práva k v žalobe konkretizovaným nehnuteľnostiam a ktoré bolo vzhľadom na späťvzatie žaloby žalobcami prvým výrokom napadnutého uznesenia prvostupňového súdu z 25. februára 2014 zastavené.

Druhým výrokom označeného rozhodnutia okresný súd uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným, t. j. aj sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 249,90 € na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Gabriely Kľačanovej.

Tretí a štvrtý výrok uznesenia súdu prvého stupňa č. k. 10 C 31/2013-209 z 25. februára 2014 sa týkal vrátenia zaplateného súdneho poplatku žalobcom.

Proti druhému výroku o uložení povinnosti žalobcom uhradiť trovy právneho zastúpenia žalovaným podali žalovaní (teda aj sťažovateľ) odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením č. k. 8 Co 264/2014-235 z 30. mája 2014 rozhodol tak, že prvým

výrokom uznesenie okresného súdu z 25. februára 2014 vo výroku II potvrdil, v druhom výroku účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a tretím výrokom rozhodol, že ostatných výrokov uznesenia okresného súdu sa krajský súd nedotkol.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd „*potvrdil uznesenie prvostupňového súdu čo do výroku o trovách konania, pričom však svoje potvrdzujúce rozhodnutie riadne neodôvodnil. Uviedol len, že sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi, ktoré uviedol okresný súd... a odkázal na tieto dôvody. V odôvodnení ešte uviedol, že pojednávanie dňa 18. 09. 2013 na Okresnom súde Martin nebolo pojednávaním, na ktorom sa vec prejednála.*“. Sťažovateľ je presvedčený, že krajský súd „*Týmto svojím postojom... pokračoval v konaní prvostupňového súdu, ktoré znevýhodňovalo odporcu v rade 2/ pred navrhovateľmi, aj keď mal možnosť porušenie princípu rovnosti účastníkom konania odstrániť.. Citované odôvodnenie Krajského súdu v Žiline nemá kvalitu na naplnenie sťažovateľovho práva na súdnu ochranu... a ani práva na spravodlivý proces... Sťažovateľ bol pre nesprávny právny názor odvolacieho súdu, týkajúci sa skutočnosti dôležitej pre posúdenie veci, ako odporca v rade 2/, vylúčený z realizácie svojich procesných práv.*“.

Ako sťažovateľ ďalej uvádza „*Podľa Zápisnice o pojednávaní Okresného súdu Martin zo dňa 18. 09. 2013... sa pojednávať začalo o 12.15 hod. Samosudkyňa na začiatku pojednávania zistila prítomnosť predvolaných osôb. Podstatnou okolnosťou je to, že na pojednávaní boli prítomné jednak právne zástupkyne tak navrhovateľov, ako aj odporcov a zároveň všetci účastníci konania osobne. Následne samosudkyňa podala správu o doterajšom priebehu konania, ďalej doručila žalovaným zmenu žalobného návrhu došlú... 12. 08. 2013 a podanie nazvané ako oprava petitu zo dňa 16. 09. 2013...*“.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa sťažovateľ domnieva, že „*18. 09. 2013 sa pojednávanie začalo osobitným formálnym úkonom samosudkyne, ktorým dala osobám prítomným na pojednávaní najavo, že proces prípravy pojednávania bol zavŕšený, predpoklady na uskutočnenie pojednávania boli zistené a občianske súdne konanie pokročilo tak, že súd začína pojednávanie s cieľom prejednať vec v jej merite...*“.

... samosudkyňa upozornila žalujúcu stranu, že... mali by účastníci zvážiť vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia žiadajú určiť spoluvlastníctvo každý v jednej tretine k dvom pozemkom... okruh účastníkov konania a pokiaľ ide o navrhovanú zmenu žaloby, pri zrušení podielového spoluvlastníctva je nutné rovnako zvážiť okruh účastníkov konania. Výsledkom upozornenia samosudkyne bolo, že navrhovatelia si premyslia, vzhľadom na upozornenie súdu, čo, ako a proti akému okruhu účastníkov budú žalovať. Následne pojednávanie bolo odročené na žiadosť právnej zástupkyne navrhovateľov na neurčito a bolo skončené o 13.15 hod.“.

Sťažovateľ zastáva právny názor, že „konanie, ktoré iniciovali navrhovatelia, je konaním sporovým a má protichodne definované strany procesu. Prvostupňový súd nemal povinnosť poučovať navrhovateľov, ktorí sú právne zastúpení advokátom. V prejednávanej veci však okresný súd poskytol navrhovateľom poučenie o hmotnom práve, nakoľko pojem vecnej legitímácie v súdnom konaní je primárne otázkou hmotného práva a ako inštitút vyplýva z hmotného práva. Podľa právneho názoru sťažovateľa je poučenie súdu o vecnej legitímácii účastníka neprípustné a je porušením ústavnoprávneho princípu práva na spravodlivý proces so zreteľom na rovnosť zbraní judikovaných štrasburskými orgánmi ochrany práva. Uvedené rovnako platí i pre otázky žalobného petitu. Ak bolo podanie navrhovateľov zo dňa 03. 09. 2012 nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné, okresný súd mal vyzvať navrhovateľov na odstránenie väd podania podľa ust. § 43 ods. (1) O. s. p. pod hrozbou odmietnutia podania, resp. pokiaľ podanie podľa svojho obsahu nemalo náležitosti návrhu, nemal naň okresný súd vôbec prihliadať.“.

Podľa mienky sťažovateľa „nie je možné vykonané pojednávanie v prejednávanej veci v rozsahu jednej hodiny považovať za vykonané bez prejednávania veci. Je to v rozpore i s princípmi logiky. Po vykonanom pojednávaní navrhovatelia vzali svoj návrh v celom rozsahu späť písomným podaním zo dňa 22. 12. 2013, pričom okresný súd odporcov požiadal o vydanie súhlasu so späťvzatím návrhu na začatie konania. Pokiaľ by však nebol býval okresný súd vo veci vykonal pojednávanie dňa 18. 09. 2013, v zmysle ust. § 96 ods. (3) O. s. p. by súhlas, resp. nesúhlas odporcov so späťvzatím návrhu nebol účinný.“.

Okresný súd týmto svojím písomným podaním - dotazom na odporcov v rade 1/ a 2/ zo dňa 21. 01. 2014 preukázal, že vo veci dňa 18. 09. 2013 riadne vykonal pojednávanie...

...je neprípustné, aby úspešný účastník súdneho konania nemal právo na náhradu trov konania od účastníka neúspešného, aj s prihliadnutím na charakter a povahu sporu.“.

Sťažovateľ si „myslí, že svojím Uznesením Okresný súd Martin zo dňa 25. 02. 2014, sp. zn.: 10 C/31/2013-209 a Krajský súd v Žiline Uznesením zo dňa 30. 05. 2014, sp. zn.: 8 Co/264/2014-235 vo výroku o trovách konania porušili základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu..., ľudské právo na spravodlivý proces., základné právo na rovnosť účastníkov konania... a základné právo vlastníť majetok...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 Co/264/2014 a Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp, zn.: 10 C 31/2013 porušili základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, Článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd, ľudské právo na spravodlivý proces podľa Článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa Článku 47 ods. (3) Ústavy Slovenskej republiky a základné právo vlastníť majetok podľa Článku 20 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. 05. 2014, sp. zn.: 8 Co/264/2014-235 a Uznesenie Okresného súdu Martin zo dňa 25. 02. 2014, sp. zn.: 10 C 31/2013-209 vo výroku o trovách konania, zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie.

3. P. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 2.000,00 EUR..., ktoré sú Okresný súd Martin a Krajský súd v Žiline spoločne a nerozdielne povinní vyplatiť mu do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. P. [REDAKOVANÉ]... priznáva právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 284,08 EUR... za dva úkony právnej služby..., ktorú sú Okresný súd Martin a Krajský súd v Žiline povinní uhradiť spoločne a nerozdielne na účet JUDr. Gabriely

Klačanovej, advokátky so sídlom Andreja Kmeťa 28, 036 01 Martin... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohoto, nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Sťažnosť sťažovateľa smeruje proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu, ako aj proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu v častiach týkajúcich sa rozhodnutia o trovách konania.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 31/2013 a jeho uznesením z 25. februára 2014

Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne

preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv napadnutým postupom a uznesením okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal podaním odvolania proti tomuto uzneseniu.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorá smeruje proti napadnutému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 31/2013 a jeho uzneseniu z 25. februára 2014, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

II.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 264/2014 a jeho uznesením z 30. mája 2014

Ako už bolo uvedené, sťažovateľ sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáha vyslovenia porušenia ním označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práva zaručeného dohovorom aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 264/2014 a jeho uznesením z 30. mája 2014, ku ktorému malo dôjsť konečným rozhodnutím o trovách konania, ktoré sťažovateľ považuje za nedostatočne odôvodnené a ako také, ktoré „nemá kvalitu na naplnenie“ jeho „práva na súdnu ochranu“.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania vo veci konajúce všeobecné súdy pojednávanie vykonané 18. septembra 2013 okresným

súdom považovali v rozpore s názorom sťažovateľa za pojednávanie, ktoré bolo odročené bez prerokovania veci, a súčasne na tomto pojednávaní samosudkyňa okresného súdu podľa presvedčenia sťažovateľa neprípustne nad rámec povinností poskytla „*poučenie*“ právne zastúpeným účastníkom konania – žalobcom, „*o hmotnom práve*“, t. j. „*vecnej legitímácii účastníka*“. Tieto skutočnosti mali mať dopad na rozhodnutie o trovách právneho zastúpenia sťažovateľa, ktoré mu boli vzhľadom na uvedené okolnosti priznané v nesprávnej (nižšej) sume.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podobne aj čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov.

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto

dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k neprípustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

V nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa síce smerujú proti porušeniu princíпов spravodlivého súdneho konania, týkajú sa však len jeho časti, a to rozhodovania o trovách konania, resp. ich výške, čo však z hľadiska kritérií spravodlivého súdneho konania podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu krajského súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia č. k. 8 Co 264/2014-235 z 30. mája 2014 uviedol:

„Pokiaľ okresný súd nepriznal žalovaným ako účelne vynaložené trovy odmenu za nahliadnutie do spisu, ktoré ich advokátka vykonala dňa 01. 02. 2013 a tiež dňa 15. 10. 2013, okresný súd správne hodnotil tieto úkony z hľadiska, či boli v prejednávanej veci vykonané účelne. V tomto smere správne v odôvodnení uznesenia uviedol, že advokátka žalovaných po nahliadnutí do spisu nepodala žiadne relevantné podanie vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec a už len z tohto dôvodu nemožno úkony nahliadnutia do spisu hodnotiť ako účelné z hľadiska priznania náhrady za ich vykonanie. Odvolací súd námietky

žalovaných vyhodnotil ako nedôvodné, keď závery prvostupňového súdu o hodnotení účelnosti úkonov právnej služby – nahliadnutie do spisu, považuje za dostatočné, ktoré odvolací súd už nepovažuje ďalej rozvádzať a bližšie vysvetľovať. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalovaných, že na pojednávaní konanom dňa 18. 09. 2013 sa vec prejedнала. Preskúmaním zápisnice o pojednávaní zo dňa 18. 09. 2013 zistil, že konajúca sudkyňa po podaní správy o doterajšom priebehu konania doručila právnenému zástupcovi žalovaných zmenu žaloby, ale zároveň pred meritórnym prejednaním veci upozornila stranu žalobcov, aby vzhľadom na navrhovanú zmenu žaloby zvážili problém účasti v prejednávanej veci. Následne sa vec meritórne neprejedнала, nakoľko právny zástupca žalobcov požiadal o odročenie pojednávania. Z uvedeného možno bez dôvodných pochybností i podľa odvolacieho súdu vyvodiť záver, že pojednávanie dňa 18. 09. 2013 bolo odročené bez prejednania veci. Pokiaľ sa advokátka žalovaných na tomto pojednávaní zúčastnila, okresný súd jej za účasť správne priznal odmenu v súlade s ust. § 13a ods. 4 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v znení platnom v čase vykonania úkonu označenej právnej služby.“

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že jeho závery treba považovať za dostatočne odôvodnené, a to vzhľadom na uvedenie rozhodujúcich skutkových zistení a ich riadne subsumovanie pod príslušné konkrétne ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd preto hodnotí toto rozhodnutie ako ústavne konformné, bez znakov arbitrárnosti alebo vnútornej rozpornosti, prípadne svojvoľnosti.

V podstatnej časti zápisnice o pojednávaní z 18. septembra 2013 okresný súd uviedol:

„Samosudkyňa podala správu o doterajšom priebehu konania. Konštatuje, že krátkou cestou pred pojednávaním doručila právnej zástupkyňi žalovaných zmenu žaloby došlú na súd 12. 8. 2013 a podanie nazvané ako oprava petitu, došlo na súd 16. 9. 2013.

Samosudkyňa predtým, ako pristúpila k meritórnemu prejednávaniu veci upozornila stranu žalujúcu, že pokiaľ ide o pôvodnú žalobu mali by účastníci zvážiť vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia žiadajú určiť spoluvlastníctvo každý v jednej tretine k dvom pozemkom... okruh účastníkov konania a pokiaľ ide o navrhovanú zmenu žaloby, súd poukazuje na skutočnosť, že pri ich zrušení podielového spoluvlastníctva jej nutné rovnako zvážiť okruh účastníkov konania.

Právna zástupkyňa žalobcov žiada o odročenie pojednávania s tým, že žalujúca strana premyslí vzhľadom na upozornenie súdu, čo, ako a proti akému okruhu účastníkov bude žalovať.

Samosudkyňa ukladá právnej zástupkyňi žalobcov, aby... prípadnú zmenu žaloby súdu doručila do 7 dní od dnešného pojednávania.

Bolo vyhlásené uznesenie:

Pojednávanie sa odročuje na neurčito s tým, že súd vyčká na úkony žalujúcej strany...“

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom zápisnice o dotknutom pojednávaní konštatuje, že záver všeobecných súdov o jeho odročení bez prerokovania veci rozhodne nemožno považovať za taký, ktorý by neprípustným spôsobom zasiahol do základných práv sťažovateľa, a už vôbec nie za taký extrémny zásah do týchto práv, ako to za daných okolností (keďže predmetom sťažnosti je namietané rozhodnutie o trovách konania) vyžaduje prípadná ústavnoprávna ochrana zo strany ústavného súdu.

Nad rámec je potrebné uviesť, že žalobcom (v rámci toho aj sťažovateľovi) bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia v sume 249,90 € namiesto požadovanej sumy 446,19 € (ktorá vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu),

o predstavuje rozdiel 196,29 €. Navyše, keďže sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu neoponuje verdiktu všeobecných súdov o nepriznaní trov za dva úkony nahliadnutia do spisu (argumentácia v tomto zmysle absolútne absentuje), tak za skutočný rozdiel, o ktorý podľa sťažovateľa bola žalovaným priznaná nižšia náhrada trov právneho zastúpenia, treba považovať sumu 45,05 €. V tejto súvislosti ústavný súd už vyslovil právny

názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok vylučuje u vecí nižšej významnosti (tzv. bagateľných vecí) prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi (§ 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (obdobne IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Vo veci sťažovateľa o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu zjavne nejde.

Rovnako námietky sťažovateľa neodôvodňovali ani záver, že by napadnutým uznesením krajského súdu z 30. mája 2014 bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, keďže rozhodnutím o uložení náhrady trov konania jednému z účastníkov bez ďalšieho nedochádza k porušeniu základného práva na rovnosť v konaní. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Ústava v citovanom čl. 47 ods. 3 garantuje rovnosť účastníkov v konaní pred súdom. Rovnosť účastníkov v súdnom konaní ako prirodzený dôsledok rovnosti všetkých občanov bližšie charakterizuje § 18 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane (IV. ÚS 211/07, III. ÚS 139/08).

Upozornenie žalobcov samosudkyňou okresného súdu na zváženie okruhu účastníkov konania, proti ktorým bude žaloba smerovať, rozhodne nemožno považovať

za znevýhodnenie sťažovateľa ako žalovaného v zmysle ústavnoprávneho chápania rovnosti účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a už vôbec nie v súvislosti s namietaným nesprávnym rozhodnutím o priznaní náhrady trov právneho zastúpenia. V tejto súvislosti, keďže sťažnosť smeruje výslovne proti výrokom všeobecných súdov o náhrade trov konania, absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi namietanou okolnosťou a označeným základným právom na rovnosť účastníkov v konaní.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ústavný súd uvádza, že ak nekonštatoval v tejto veci porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohol vysloviť ani porušenie základného práva vlastníť majetok, zásah do ktorého je v konkrétnostiach danej veci bez akýchkoľvek pochybností podmienený zásahom do základného práva na súdnu ochranu, príp. do práva na spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 264/2014-235 z 30. mája 2014 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by signalizovala, že napadnutým uznesením krajského súdu by mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov odmietol ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti smerujúcej proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu 30. mája 2014 ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol v celom rozsahu, bolo už bez právneho významu zaoberať ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2015